

MIRIAM BOOLSEN

**MAANDAG,
DINSDAG,
WOENSDAG**

*de tekst is in 2011 gespeeld onder de naam 'elfriede'

Een On-Schepping

(moeder en dochter in een ruimte in gesprek en on-gesprek met elkaar. Ze beginnen bij het begin en bij het einde is het afgelopen. De vader als zwijgende toehoorder, maar ook verdiept in zijn eigen wereld, de mystiek van de zwijgende man)

1.

Donker en Licht. Maandag.

Moeder:

Goedemorgen, Koningskind. Dit is de lokroep van een honderd procent oprechte vrouw. Wie, wat en waar. Alles wat jij zegt interesseert mij, want jouw welbevinden is waar het mij om gaat. Ikzelf ben allang voorbij, iets wat geweest is, wie zou zich hiervoor interesseren, ik niet in ieder geval, jouw leven is zoveel spannender, interessanter. Ik kleed mij op een manier die ikzelf passend vind, passend voor mijn leeftijd, mijn positie. Mijn intelligentie daar bestaat geen twijfel over, maar ik hoef daar niet over op te scheppen, die zit mij alleen in de weg. Geen nut, dus.

Ik ben blij dat jij gekomen bent, dat geeft ons een kans om met elkaar te praten. Want praten is de manier waarop mensen dichter bij elkaar komen. Eerst zegt de een wat, dan de ander. Zo gaat dat.

Spiegeltje spiegeltje aan de wand,
Wie is de schoonste in het hele land.

Dochter:

O, Koningin, gij zijt het schoonste in het land

Moeder:

Daar moet ik hard om lachen, want dat ben jij duidelijk. En waarom zou je dat niet zijn, koningskind. Mijn liefde is een harde bol die jou omsluit, het is een warme deken die jou volgt waar je gaat en staat. Je komt nooit van mij af, maar dat zou je ook niet moeten willen. Ik ben de raaf die uitkijkt voor jou, ik ben het slimme dier dat je in het bos tegenkomt en je beste vriend wordt en je waarschuwt en goede raad geeft, en met mijn warme snuit in je hand ligt te slapen naast het kampvuur.

Ik ben geen slecht mens, dat laat ik niemand mij aanpraten. Alles wat ik heb gedaan, heb ik gedaan met de beste bedoelingen, de beste bedoelingen zijn de ergste, dat weet ik ook wel, maar dat is zo makkelijk om te zien, later. Later krijg je je ogen pas, maar alles moet je doen terwijl je blind bent, je kunt alleen zien wat je hebt gedaan, wat je doet, zie je niet. Die blindheid is dezelfde voor iedereen. Ook voor jou, ook jij zult ooit blind worden. De belangrijke dingen doe je met je ogen dicht, zo is het bepaald. De wereld werd eerst geschapen, en pas daarna ging iemand er naar kijken. De schepping gebeurt altijd in het donker. Licht uit, en scheppen maar.

2.

Het Scheiden van de Wateren. Dinsdag.

Moeder:

De eerste stap was een stap weg van mij, daar had niemand mij op voorbereid. Ik dacht dat ik een soort replica tot de wereld had gebracht, jij zou mij zijn, alleen beter. En deze keer zou ik ernaast kunnen staan, ik zou je opvangen wanneer je dreigde om te vallen, ik zou je omhelzen wanneer je je alleen voelde, ik zou je tranen huilen voor je, met je, nog beter dan jij. Ik zou een parallelle jeugd voor mijzelf scheppen, mijn eigen, ik zou alles nog een keer doorleven, maar ik zou ernaast staan als volwassene en alles voorzien, alles voorspellen, zodat niets onverwacht gebeurde, deze keer zou jij, ik, voorbereid zijn, en we zouden met z'n tweeën zijn, nooit meer alleen.

Niemand had mij erop voorbereid, dat je een ander soort mens zou zijn. Dat mijn voorspellingen zinloos waren, dat jou iets anders overkwam dan mij. Ik kon het niet geloven.

En dat je zo klein was. Dat was meteen een verwijt. Ik was een reus, snap je, terwijl ik dat helemaal niet wilde zijn. Ik wilde net zo klein zijn als jij, ik was net zo klein als jij, maar niemand zag het, jij zag het ook niet, jij zag mij als een reus terwijl ik klein

was, en jij bleef maar klein, jij bleef maar klein terwijl ik juist wou dat je groot was, groot zodat ik klein kon zijn, klein naast jou. De vanzelfsprekendheid van jou terwijl je daar lag, de hemel, de hemel voor het eerst boven jou, jij zag de hemel en vanaf dat moment bestond hij en dat was helemaal vanzelfsprekend voor jou, die vanzelfsprekendheid waarvoor ik altijd heb moeten vechten, die was jou aangeboren, jij kon daar liggen en zo kijken en je hoefde daar helemaal niets voor te doen. Het kwam je allemaal maar aanwaaien, terwijl je warm was, warm en droog.

Jij was warm en droog en iedereen deed zijn best voor jou, iedereen had het beste met je voor.

Dochter:

Jalousie. (misschien niet verstaanbaar)

Moeder:

Niemand had gezegd dat het overal donker zou zijn, niemand had daar iets over gezegd. Ik wachtte op het licht, elke dag, elke dag heb ik uren gezeten in mijn badjas met jouw gehuil in mijn oren, soms was je uren stil of ik hoorde je eenvoudigweg niet meer, ik luisterde naar wat er buiten aan het gebeuren was, ik wachtte op de verandering, wanneer het licht zou komen maar het bleef stil, stil en donker, en jouw huilen kwam en ging, kwam en ging als een golfslag. Ik werd er rustig van.

Ik had degene moeten zijn die jou over donker en licht zou vertellen, hoe de een de ander volgt maar mijn donker bleef maar duren, je kunt van mij niet zeggen dat ik niet heb gewacht, mijn hele aandacht was daarop gevestigd, ik ben met niets anders bezig geweest, en ik heb niets gemerkt, jij bent zelf naar het licht gekropen, en je hebt mij achtergelaten in het donker. Je hebt mij achtergelaten.

Ja ja ja, ik kan ook wel tussen de regels lezen. Jouw mond zegt niks, maar je ogen zeggen: Mama mama mama, het was mijn plicht om naar het licht te kruipen, ik moest wel, en mama mama mama dat had jij ook moeten doen MAAR IK KAN HET NIET, IK KAN HET NIET, denk maar niet dat ik het niet geprobeerd heb, natuurlijk, maar ik had gedacht dat we dat samen zouden doen. Je was gekomen om mij te zijn, een nieuwe en betere ik, gelukkiger, beter, en ik zou altijd bij je zijn om jouw tranen te huilen, ik zou mijn armen om je heen slaan, niet troosten maar voor altijd verenigd in een oneindige stroom van tranen, de gelukkige tranendal, jij en ik, jij en ik, altijd samen, altijd, de een zou de ander zijn en de ander de een.

Maar je lag daar in je wol, op je kussens en je keek vanzelfsprekend naar de lucht en daaromheen was het donker en ik had gedacht dit is het donker waar we samen doorheen zullen lopen, jij en ik, jij en ik. Ik zal je tranen zijn, ik zal de schouder zijn waar je tegenaan leunt, ik zal ik zijn, die tegelijkertijd jou ben, zo zijn we sterker en het donker zal ons nooit krijgen, maar je bleef kijken

en steeds als je naar het donker keek dan bleef de onschuld zichtbaar in je ogen, die verdomde onschuld, waar komt die vandaan!

Dochter:

Als je arm eraf gerukt wordt, dan groei je weer een nieuwe, als je hart eruit gerukt wordt, dan krijg je wel iets anders aan het kloppen.

Moeder:

JA! NEE!

Er zou een mens geboren worden, een meisje. Een nieuw leven, en deze keer zou ik erbij zijn. Een welwillende tranendal, het is maar een woord en de sluizen gaan voor je open. Wat een sympathie.

Ik zou een onuitroeibare aandacht zijn die altijd op jou gevestigd was.

(de vader maakt een beweging)

En toen kwam dat onschuldig kind, dat maar niet schuldig wilde worden. Dat het onschuld najaagde hoeveel ondraaglijke feiten je het ook maar voorlegde.

‘De bloemen zullen weer bloeien, de kleine dieren zullen weer geboren worden, het kalfje zal zijn moeder trouw volgen, de regenworm zal zich na de volgende stormvloed weer stilletjes over de weg wurmen om zich daar veilig de grond in te boren’.

JA VERDOMME DAT WEET IK OOK WEL, MAAR WAT HEB IK ERAAN? Altijd maar weer die hoop en die verdomde blauwe, blauwe ogen.

Dochter:

Groen-grijs, onbestemd.

Moeder:

Figuratief. Figuratief blauw, bedoelde ik.

Heb je er bij stilgestaan dat ik ook een gewond dier ben? Dat zich op het bospad voortsleept, met een doorn in haar poot, met een wond aan haar zij. Wie kijkt uit voor de mama-beer, wie helpt haar naar de grot als ze moe is van het jagen, van het verdedigen, van het verzamelen van kennis en honing en wetenswaardigheden, waar de jonkies later baat bij zullen hebben. Wie bedankt haar, wie veegt het zweet van haar behaarde wang, wie steekt het vuur aan en vult de ketel met water bij de altijd aanwezige, eeuwig voortvloeiende rivier der rivieren. Nee, ik dacht het ook niet. Mama-beer moet zelf het water koken wanneer ze een kopje thee lust, ze moet zelf de zeehonden vellen die ze zojuist uit het ijswa-

ter heeft gevestigd met haar vlijmscherpe klauwen, ze moet zichzelf instoppen wanneer ze 's avonds in bed kruipt of als ze zich een dagje niet zo lekker voelt. Niemand, niemand die de deken liefdevol omhoog trekt, zodat alleen maar haar neus naar buiten steekt, nee mama-beer mag haar eigen slaapliedjes voor zichzelf zingen. Niemand die haar naar bed brengt en vraagt of ze wel lekker ligt.

Als ik naar je kijk dan zie ik dat je zoveel mooier en zoveel warmer en zoveel slimmer en zoveel vriendelijker bent dan ik, en ik zie dat jouw leven zoveel beter wordt dan de mijne, en zo wil ik het ook. Ik wil dat jij gelukkiger bent dan ik, jij hebt het verdiend, mijn dochter, mijn lieveling. Let niet op mama-beer, mama-beer is oud en teleurgesteld, wat moet je met haar. Ik wil dat je mij vergeet zodra je de deur achter je dichttrekt, ik wil niet dat je ineens stilstaat, op een feestje, met een glas in je hand, en jezelf afvraagt: hoe zou het met haar zijn. Dat wil ik niet. Ik ben nou eenmaal niet gelukkig, het heeft niets met jou te maken. Ik heb niets anders gekend, ik ben voor het ongeluk gemaakt. Alleen maar gaten. Je kunt mij niet kwetsen, ik ben al overal en door iedereen gekwetst. Alleen maar gaten.

En dat je zo klein was, nog steeds, wat zeg je tegen zo'n klein ding dat naar je ligt te kijken met haar grote grote ogen, nee mama weet niet waar de heilige graal verstopt is, ik heb gezocht maar raad eens, ik heb hem niet gevonden. Dus ga maar zelf zoeken en graven, je verwacht te veel van mij, ik kan het je niet geven.

Dochter:

Door de moeder te blijven bezoeken en bekijken gaat u akkoord met de voorwaarden voor gebruik, zonder enige beperking en/of uitsluiting. Indien u deze gebruiksvoorwaarden niet in acht wenst te nemen, verzoeken wij u af te zien van contact met de moeder. We behouden ons het recht voor om de gebruiksvoorwaarden van tijd tot tijd te wijzigen, zonder voorafgaande mededeling hiervan.

Moeder:

Ik ben de moeder hier en ik ga mij niet schuldig voelen. Ik vind dat laf. Alles wat ik heb gedaan, heb ik gedaan omdat het moest, omdat ik het kon, omdat ik geen keuze had, omdat het de beste oplossing was. Het mindere kwaad. Zoals dat in de politiek ook gaat. Zo makkelijk om daarna te zeggen: Die en die brug had niet gebouwd moeten worden, de metro aanleggen was een fout, de scheve toren is scheef. De stoep is oneven. Zo was het niet in het begin, in het begin waren de lijnen helder en correct, de torens hielden zich staande, de gebouwen spuwden geen bakstenen achterwaarts uit de muren, de grassprietten waren nog niet door de stoep gedrongen.

3.

De Kiem. Woensdag.

Dochter:

Raponsje werd het mooiste kind op aarde. Toen zij twaalf jaar was geworden sloot de toverkol haar op in een toren die in het bos stond en waar geen trap en geen deur in was, alleen helemaal bovenin was een klein raampje. Als de toverkol naar binnen wilde dan ging ze beneden aan de voet van de toren staan en riep:

"Raponsje, Raponsje
laat je vlechten neer."

Moeder:

Ik ben het moederdier, hoog op mijn troon. Ik kom uit het land der moeders, geen stiefmoeders in dit sprookje. Ik ben het die ervoor zorgt dat Assepoester niet naar het bal mag, ik ben het die keer op keer aan de magische spiegel vraagt wie de mooiste is in het land en Sneeuwitje het huis uit jaagt. Ik doe kleine dwergen trillen van de angst, ik laat volwassen mannen hun eigen kinderen het huis uit jagen, zelf hebben ze geen verantwoordelijkheid, ik ben de oorsprong van alle kwaad, projecteer maar op mij ik kan er tegen, ik heb de kernwapens van Saddam Hussein verstopt, ik heb

Nelson Mandela al die jaren in de gevangenis vastgehouden, ik ben het die spoorloze mensen spoorloos laten blijven, ik ben het dubbeltje elke keer als de prijs omhoog gaat.

Iedereen weet dat de kwaad in de wereld van de moeders afkomstig is. Ik weet niet hoe het zit, maar ik ben er van overtuigd dat Hitler een slechte band had met zijn moeder, kan niet anders.

Alle psychiaters, psychologen, psychotherapeuten, kinesiology, aromatherapeuten, christallologen, heilkrankengymnastiekiologen moeten alle moeders van de wereld dankbaar zijn, zonder hun zou het stil zijn in de zaak. En de economie. Alle stropdasjongens die alsmaar hun best doen terwijl het gonst van de mama mama mama kijk nu, zie ik heb het gered, ik heb gedaan zoals je zei, of ik heb juist niet gedaan wat je zei, zie je, al die wielen in de maatschappij, al die hamsters die elke dag opstaan en vrolijk nog een dag in het hamsterwiel doorbrengen, zonder de moeders zou het niks worden.

Het is tijd voor de Sneeuwkonigin om haar intreden weer te maken. Ik ben degene die kleine kinderen gevangen houden en hun zelfwaarde ondermijnt. Je bent lelijk, zeg ik, ga je handen wassen, Sneeuwvitje, je ziet er zo bleek en dun uit, ga je honderd keer opdrukken, Assepoester, geen sprake van dat je naar het bal mag, wat dacht je wel, ga de keuken weer schrobben tot hij blinkt, een witte tornado, het gevecht tegen een onzichtbaar vijand.

Dochter:

Maar hij is al schoon.

Moeder:

Wat jij schoon noemt, noem ik vies. Het is een taak zonder eind, blijf maar poetsen, het zal nooit genoeg zijn.

Dochter:

Waarom zegt papa nooit wat?

Moeder:

Papa zegt nooit wat.

Dochter:

Nee maar waarom zegt papa nooit wat?

Moeder:

Omdat papa niet vindt dat hij iets te zeggen heeft. Noem het maar bescheidenheid.

Papa zegt niks OMDAT HIJ NIKS TE ZEGGEN HEEFT. Anders had hij wat gezegd, dat is duidelijk, toch? Papa zwijgt omdat hij anders wat gaat zeggen waar hij later spijt van zou kunnen krijgen, dus papa zwijgt, papa is slim, papa is geen waaghals, papa neemt het zekere voor het onzekere, dus elke dag douchen, scheren, zitten, maar dan niets meer, mama zorgt voor het kloppend hart, de gordijnen, dat de vogels in de tuin wat te eten hebben, mama zorgt ervoor dat elke dag zijn eigen trauma voortbrengt, een moeders werk is zonder einde, een vader moet er alleen maar voor zorgen dat hij na vijftwintig jaar een verkouden 'sorry' tussen neus en lippen door hoest. Maar een mama moet brullen, een mama moet de pelikaan zijn die een gaatje maakt in haar eigen borst en haar kinderen voedt met haar bloed, denk je misschien dat dat een pretje is? Niet dus.

Een pelikaan die nooit uit mag slapen, een pelikaan die alle complimenten aangaande haar intelligentie zelf uit haar naaste familie moet pijnigen, U bent eigenlijk heel slim, mama, nou dank je wel, dat mag ook gezien worden, maar nee je moet het zelf doen, alles moet je zelf doen. Denk je dat een mama er van af komt door in een stoel te zitten en pijp roken en in een krant te lezen? Nee, nee en nee. Zo makkelijk gaat dat niet. Wie zal het merken als papa tijdens het eten stil onder tafel een beetje ligt te snurken? Niemand toch. Maar stel je eens voor dat mama er niet is, en de hel breekt los. Mama mama wat heb je met mijn kindertijd gedaan? Die heb ik in een doos gestopt, die heb ik verbrandt en als as over de zee gestrooid.

Dochter:

Is er geen genade?

Moeder:

Nee, genade niet. Ik verkeer zelf in een ijzeren regime, emmers ijskoud water over je heen kun je krijgen, dat noem ik naastenliefde, rug recht, borst vooruit, kin omhoog en mars. Daar heb je wat aan, niet nog een teddybeer. Wat antwoord ik als ik die naïeve ogen naar me zie kijken en de hartvormige mond het woord waarom zie vormen: hup meid vooruit, wie zal het zeggen, en andere vrijblijvende dingen, ik ben hier niet voor de antwoorden, ik ben zelf net op aarde beland. Ik ben net zoals jij een hulpeloze net geboren vogeltje in het bos, ik lig heel stil zodat de tijger met de lange tanden mij niet hoort. Kom lig hier naaste me, of nee, jij moet gaan staan, zo ziet hij jou eerder dan mij en dan heb ik een betere kans op overleven. Verdwij uit mijn oerwoud, mijn overlevingskansen gaan drastisch omlaag zolang jij hier blijft ronddwalen.

Dochter:

Welkom bij De Grote Moeder-show, The Big Mother show, de enige show waar alles van tevoren vastgelegd is, we weten al wie de

winnaar is, raise your hand up in the air, gefeliciteerd je krijgt een jaar verbruik van slecht geweten.

Ik ben de deelnemer van dit show, ik ben ook het publiek, de host en de verliezer. Kijk, ik heb mijn mooiste kleren aangetrokken vandaag.

U bent zo stil mevrouw de Deelneemster.

Moeder:

Ik geef niet het juiste antwoord omdat ik niet de juiste vraag krijg. De vraag is niet hoe heeft dit kunnen gebeuren, de vraag is waarom gaat het altijd zo, waarom is dat zo, dat is de vraag, je kunt de wereld bekijken zoals hij is, of zoals je zou willen dat hij was, maar dat verandert niets. Je kunt met een groot gebaar naar 'de natuur' verwijzen, maar de natuur is geen eenduidig ding. Je hebt socialisme in de natuur, je hebt pedofilie, homoseksualiteit, eeuwige trouw, hedonisme, grootkapitalisme, solitair bestaan, innige liefde, incest, politiek, dictatuur, uitroeien van gehandicapten, mirakels, communisme, romantiek, familiebanden, goede daden, slechte daden, afzien, vader-, moeder-, kinderblijft, genegeheid, verlegenheid, gelijkheid, verleidelijkheid, economie, spontaniteit, berekening, beloning, verraad, gulzigheid, matigheid, ziekte, dood, angst, hoop, erfelijkheid, milieu, omgeving, faalangst, moed, eerlijkheid, grootzin, waanzin, leugens, vriendschap, muzikaliteit, doofheid, herkenning, verloochening, ve-

rantwoordelijkheid, grootheid, heldhaftigheid, daadkracht, lafheid, miezerigheid, verwachtingen en tekortkomingen, heldenverering en bedreigingen, hoogmoed, psychopathie, socio-economische relaties en onderhandelingen, pragmatisme, vervoering, vervolgingswaan, schuldgevoelens, verlangens, erotiek, teleurstellingen, opschepperigheid, pronkerigheid, oppervlakkigheid, berekening, verkrachtingen, triomfantelijkheid, hopeloosheid, rebellie, rivaliteit, trivialiteit, verveling, humor, decadentie, geilheid, onthouding, alcoholisme, nicotineverslaving, zelfbedrog, slimheid, domheid, verfijning, veredeling, vervreemding, verwachtingspatronen, retoriek, welbespraaktheid, geheimhoudingen, vreemdgaan, polygamie, ontwikkeling, technologie, beroemdheid, overgewicht, vraatzucht, honger, gevoelloosheid, cynisme, fascisme, bloeddorst, vegetarisme, watervrees, amusement, onverschilligheid, verrassing.

Je moet de dieren niet de schuld geven van je eigen lusten, je eigen tekortkomingen. ‘Zo gaat het bij de dieren ook, zo gaat het bij de dieren ook.’ Ja en nee. Ik ga me niet schuldig voelen.

4.

Het grote en het kleine licht. Donderdag.

Dochter:

Toen ik klein was dacht ik dat alles wat je zei waar was. Jij bent overtuigend, jij hebt mij overtuigd. Het was de wereld die het fout had, niet jij. Ik dacht dat jou een groot onrecht was aangedaan.

Moeder:

Misschien was dat ook zo.

Dochter:

Nee dat was niet zo, maar dat dacht ik. Ik dacht dat jij altijd gelijk had. Misschien ben je intelligenter dan ik, toch heb je het mis. Je ziet de wereld niet zoals die is, nooit. Je ziet alleen wat had kunnen zijn. Je bent zo slim dat je de waarheid kunt ontlopen. Je bent in staat om een volledige wereld naast de wereld te bouwen, en daar woon jij, daar kom ik je bezoeken. Maar je hoort mij niet en je ziet mij niet. Want jij verkeert in je eigen wereld, daar speelt alles zich af, en ik heb jouw wereld verlaten. Op een dag ben

ik opgestaan, ik ben weggelopen met lege handen en ik ben nooit meer teruggekomen. Ik heb jouw wereld verlaten mama, en ik kom niet meer terug. En ik doe mijn best, mijn uiterste best om het niet aan jou te laten zien, ik wil je niet kwetsen, dus ik doe alsof het niet gebeurd is, zoals jij ook doet alsof het niet gebeurd is, en ik aap alles na, de manier van praten, de onderwerpen, alles alles aap ik na, zodat het eruit ziet alsof wij nog steeds in dezelfde wereld zijn, en ik offer liever een stukje van mijzelf op, dan dat ik je de feiten in je ogen wrijf, want ik kan dat, ik kan een stukje uit mijn eigen vlees bijten en het weer laten aangroeien, het maakt me niet uit, ik wil alles doen zodat jij kunt overleven, maar wat ik ook probeer, je blijft alleen in je wereld en ik kan niet meer terug.

Ooit zaten we aan elkaar vast, dat geef ik toe, ik heb jouw lichaam gebruikt om zelf te kunnen groeien, bedankt. Nu moet ik je verraden. En ik zal alles doen om het te verbergen, ik zal luisteren als je wilt dat ik luister, ik zal je gelijk geven wanneer je gelijk wilt hebben, ik zal mijzelf drie keer voor het ochtendrood ontkennen, maar het zal niet lukken. Jouw wereld is compleet, er kan niets meer toegevoegd worden, ik kan alleen meedoen of weigeren. Ik treed op in jouw wereld, ik zeg, ik doe, ik ben, maar het is niet echt. En het maakt je niet uit of het echt is, je ziet me niet. Of je accepteert dat dit het beste is wat wij kunnen bereiken.

Moeder:

Je bent prachtig, je bent zeer begaafd. Je moet je niet met mij bezighouden.

Ik ben de moeder, de moeder van het kind, het kind dat nu een rugwaartse beweging maakt, ik ga me er niet tegen verzetten, waarom zou ik, is het niet het recht van elk kind om de beweging te maken dat het zou willen, wie ben ik om te zeggen dat hier geen bewegingen gemaakt mogen worden, ik ben niet helderziend, ik weet niet waar het toe zou kunnen leiden, ik ben niet de wijsheid in eigen persoon, ik struikel, ik val, ik zie niet in, ik loop er keer op keer tegenaan. Ik heb geen wijze lessen waar ik uit kan putten.

Waarom konden we niet voor eeuwig twee uitgaven van dezelfde persoon blijven, waarom moest je per se je eigen persoon worden, je eigen mens, waarom was het niet goed genoeg om mij te zijn.

(de dochter maakt een beweging)

Moeder:

Is dat een verwijt?

Dochter:

Het is geen verwijt.

Moeder:

Het is een verwijt. Ik zie het, en misschien heb je gelijk, misschien is een verwijt op zijn plek. Iemand voor Monopoly? Nee, ik dacht het ook niet.

Je wilt preciese antwoorden en die kan ik niet geven. Mama mama waarom ben ik niet een olifant geworden, dat zijn vragen waar een moeder geen antwoord op kan geven. Waarom voel ik me zo en zo wanneer ik 's ochtends opsta, waarom buigen mijn teennagels achterover. Hoe zou ik dat moeten weten? Ieder mens z'n eigen teennagels. Jouw teennagels zijn niet de mijne, je trauma's zijn niet de mijne. We staan aan ieder zijde van de muur en je ervaringen en goede raad naar elkaar te schreeuwen of in een zak te stoppen en naar de ander kant te gooien heeft geen zin. Ik ken je niet eens.

Dochter:

Zeg dat niet.

Moeder:

Hoe moet ik je dan goede raad geven. Hoe moet ik zeggen ja en ja en ja, je hebt gelijk, wat ik deed was fout en jij was erbij en jij was onschuldig, IK BEN OOK DAT KLEINE KIND, maar niemand ziet dat meer. Ga heen en wordt volwassen ik kan niks meer voor je

doen. Wees charmant, dat kun je best wanneer je niet zo met die hondenogen van je zit te zitten. Je bent toch niet dom, maak er dan wat van.

Moet ik hier een dansje doen? De dans van het slechte geweten? De zeven sluiers vallen als zeven doodzonden een voor een van mij af, en dan sta ik daar, de ontzettend naakte moeder met geen een excuus, dames en heren u ziet hier voor u staan een compleet gefaalde mens, die het niet eens voor zichzelf wist te redden, laat staan haar kroost. Verdwijnt dan, o kind, als dit niet goed genoeg is, ik kan je niets anders aanbieden dan mijn gefaalde ik, ik heb geen excuses die goed genoeg zijn, die ver genoeg gaan, die alles meenemen en niets onbenoemd laten.

Zal de pelikaan dan maar haar borst ontbloten en het kind het bloed laten drinken? Nee nee en nee, ik doe het niet. Alles wat ik heb gedaan, heb ik gedaan voor jou, ook dat wat niet voor jou was, was toch voor jou.

Dochter:

Wat doe je tegen al die welbespraaktheid. Een pond vlees moet gegeven worden, het staat geschreven, en daar kom je niet omheen, ik offer mij graag op maar het wordt langzaam oud nieuws, ik verveel me als ik naar mijzelf luister, ik wil die oude plaat niet spelen: mama mama mama waarom dit en waarom dat, waarom kom ik dan godverdomme niet van die navelstreng af? Hoe kan ik

mijzelf serieus nemen als ik steeds in foetushouding achter je aanloop, of achter mijzelf aan, ik weet het niet eens meer, en kun je überhaupt lopen in die houding, zie je, ik snap niet eens meer hoe de zwaartekracht in elkaar zit, ik word moe van mezelf. Ik wil niet slim te zijn, of poëtisch: 'Mijn kindertijd als een lange ijzige donkere pad en jij als een donkere vogel die over mij heen...' rot op.

Maar je bent zo slim, je ligt al, zodra je mij ziet, smijt je je op het tapijt, hoe moet ik je omverschoppen mama, als je daar al ligt te bloeden, lekker koffie en koekjes erbij, dat zie ik ook wel, maar niettemin lig je daar als een levend voorbeeld van mijn gemene intenties, je bent het tastbare bewijs van mijn ergste dromen, mijn liefste nachtmerries.

Ik kan je niet vragen om zelfmoord te plegen, want je staat daar godverdomme al met die scheermes in je hand. Overal waar ik heen kijk ben je al geweest, op de hoogste toren heb je in de gouden koepel gegraveerd: mama was hier al, en ze had ook nog gedacht aan naar beneden springen, hoe kun je daar tegenop boksen? Mama heeft al alle gedachtes gehad, de goeden en de slechten, en ze geeft alles gelijk toe.

5.

Levende Wezens. Vrijdag.

Dochter:

Mama is een rotwif, mama is een takketeef, mama is een egoïstische intellectuele draaiorgel, mama is een blasfemische nietsnut, mama is een narcistische pathologische leugenaar. Zie je, dat werkt niet. Het helpt niet om dat soort dingen te zeggen, het lucht niet op, het licht niet toe, het scheidt niet meer ruimte, het haalt geen oude koeien uit de sloot maar het laat hen ook niet wegrotten, ze blijven liggen in half ontbonden staat, volgend jaar zullen ze op dezelfde manier daar liggen, met hun grijns half binnensmonds half naar buiten stekend. Niets van wat ik zeg heeft enig effect. Kom ik tot de kern, dan ontken je of je springt gelijk de gracht in, of van de toren, of je geeft gelijk toe in een stortvloed van tranen.

Moeder:

(alle sluizen open, met teatraal genoeg)

JA JA JA HET IS MIJN SCHULD.

Dochter:

Dat bedoel ik juist, elke zin, elke poging wordt onderbroken door te veel of te weinig.

Moeder:

(oprecht stortvloed)

Ik heb het niet goed gedaan, het is allemaal mijn schuld. Maar je hebt mij ook alleen maar als een ongelukkig mens gekend, als ik gelukkig was geweest, dan ...

Dochter:

En zo gaat het weer over jou. Zie je, je bent mij altijd voor, je bent mij te slim, je bent té gekwetst, té breekbaar, ik kan je nergens aanpakken zonder je gelijk te verpulveren, hoe kom je los van een moeder die een Chinese vaas is, ik ben godverdomme geen verzamelaar, ik heb geen verstand van porselein maar ik wil een stap kunnen zetten en een zin kunnen afmaken zonder mij verantwoordelijk te voelen voor het uitroeien van een heel volk, ik ben geen massamoordenaar, ik wil, ik wil Ik weet niet wat ik wil, maar ik zou willen weten wat ik zou willen, en dat kan niet zo, dat kan ik niet zo.

Moeder:

(stil huilend)

Het is mijn schuld.

Dochter:

NOU STEL DAT HET JOU SCHULD WAS.

Moeder:

Sorry sorry sorry.

Dochter:

NEE IK WIL NIET DAT JE SORRY ZEGT. Nu wil ik ook onredelijk kunnen zijn. Ik wil tegen je aan lopen, ik wil met zere blauwe plekken naar huis keren, ik wil mijzelf stuk kunnen slaan tegen die harde massieve moeder-berg, ik wil niet, dat elke keer ik er tegenaan schop, verandert het moedermonster in een weekdier zonder schelp. Zodra ik de furie bij de pols grijp, TJZAK, tovert ze zich om in een jong katje, verlaten, hongerig, hoog in een boom, of onder een viaduct, al dagen alleen, met grote ogen naar de wereld kijkend, kom en help me, ik heb honger, ik ben moe, ik ben alleen en zonder vrienden, geef me een warm deken, zing voor mij, zorg voor mij, ga niet weg voordat je me hoort spinnen, laat me niet achter in deze staat, jij bent verantwoordelijk voor mijn wel en wee, zonder jou zou ik verhongeren, doodvriezen.

WIE LAAT NOU EEN JONG KATJE ACHTER, WIE DOET DAT.

Moeder:

Sorry.

Dochter:

Nee niet sorry zeggen, daar gaat dat jonge katje weer, en ik ben weer gemeen en ondankbaar. Je bent onmogelijk dat weet ik ook wel en dat is tegelijkertijd het fantastische aan jou. Ik ken niemand zo kleinzielig en haatdragend, nooit laat je iets vallen en je onthoudt alles, maar ik ken ook niemand die zo moedig denkt, en zo onafhankelijk een eigen wereld schept. Je bent zoveel origineleler en gedurfder dan ik, maar je bent ook onuitstaanbaar en **JE BENT TE VEEL TE VEEL.**

Ik kan je evenbeeld niet zijn, zonder mijzelf op te offeren, en ik wil dat niet meer doen.

6.

Het Evenbeeld. Zaterdag.

Dochter:

Ha, zo. Het is gezegd, het woord is eruit. Het kan niet meer teruggenomen worden. Elke blauwe plek zal voortaan van mij zijn, zie je het verschil?

Moeder:

Mijn slimme dochter.

Dochter:

O, je hoort weer niks. Dan kan ik dus zeggen wat ik wil. Ik had niet gedacht dat het zo zou gebeuren, dat je weer doof zou worden en ik mijn grote toespraak moest geven in een oorverdovende stilte.

(de vader stoot per ongeluk iets omver)

(beide vrouwen kijken verrast naar hem)

Dochter:

Nou, daar gaat ie:

Is de kiem schuldig als zij verkreukeld uit de grond komt? Is de aarde schuldig omdat zij gulzig alle water opslokt? De aarde heeft ook dorst, niemand die dat niet begrijpt, maar hoe staat het met het wortelgestel? Leven wil vooruit, alle levende dingen willen vooruit.

Ondankbaar kruip je uit het moederschoot en gelijk maak je een obscene gebaar. De mens kwam en de mens dacht: ik ben het centrum van dit universum en alles wat ik maak en alles wat ik zie zal van mij zijn, alles wat kruipt en loopt en vliegt en hinkt, en alles wat van mij afkomstig is zal voor eeuwig bij mij horen, maar dat bleek niet waar te zijn. Alles wat van jou is zal je afgepakt worden, alles waar je je aan vastklampt zal uit je armen gerukt worden, hoe hardnekkiger het vasthouden des te gewelddadiger wordt het loslaten.

En er werd niet alleen maar één soort geschapen, er waren er meer, gelijk. Er was geen evenbeeld, ze waren gelijk verschillend. Begrijp je mama mama mama, het is niet mogelijk om dezelfde te zijn, ook niet dezelfde alleen beter.

Het meisje ging naar buiten, en haar ogen waren groter dan gewoonlijk en ze zag alles en alles zag haar, en hoewel alles enigszins bekend was, moest het toch een nieuwe naam krijgen. De wereld moest opnieuw benoemd worden, zo was het bepaald

sinds de allereerste dag, zelfs voor de allereerste dag. Dat stond in de regels, de regels die je zelf kunt nalezen.

Dat is toch niet nodig zeiden zij, die al langer daar rondliepen, want zij hadden voor alles al een naam bedacht. De hemel heet hemel, de stenen zijn stenen en heten ook zo en de slakken zijn tweeslachtig en hebben hiermee ingestemd, daar hoef je je helemaal niet mee bezig te houden, ga maar achter in de rij staan, dan zullen we je alles leren.

‘Nee nee nee’, dacht het meisje, ‘zo gaat het niet, ik moet echt weten hoe de dingen heten, anders kan ik nergens zeker van zijn. Ik laat alles achter, zo pijnlijk kan dat toch niet zijn’ en ze stapte naar buiten.

7.

Rust. Zondag.

Moeder:

Ik zal je loslaten, ik laat je los. Je hoort niet langer bij mij, als ik je zie, zie ik niet langer mijzelf, ik zie een vreemde, niemand kan van je verwachten dat je van een vreemde zult gaan houden, dat zou te veel gevraagd zijn, ik houd niet van je omdat je een vreemde bent, misschien als ik je zou kennen, als ik je zou kennen, zou ik van je kunnen houden, misschien, maar dat is niet het geval, van dit vreemde mens houd ik niet.

En bij deze knip ik het door, de band, het lint, de slinger, dat wat er tussenin zat, het is niet meer, en ik ben vanaf nu tot niets meer verplicht, je bent vrij, ik laat je vrij. Dit is niet zoals een vogel vrijlaten, ik heb geen idee of je vleugels hebt, en als dat zo is: of je vleugels je wel kunnen dragen, wie zegt überhaupt dat je een vogel bent, misschien ben je wel een neushoorn, of een os, je zou een zeehoe kunnen zijn, hoe zou ik dat moeten weten, je kunt niet direct aan mensen zien wat voor dier ze zijn, ik ken je niet, ik heb je nooit gekend, alles wat er zich in je afspeelt is een mysterie voor mij, een mysterie die ik niet hoef te ontrafelen, wat maakt het uit, ik maak er toch geen deel van uit.

Als schepen in de nacht. Toet toet. En de ander antwoordt toet toet.

Dochter:

Ik zou willen dat je anders was. Ik zou willen dat je moediger was. Ik zou willen dat je verantwoordelijkheid kon nemen voor je daden zonder mij te moeten haten. Ik zou willen dat ik een stap weg van je kon nemen, zonder dat je mij daarna hoefde te ontkennen.

En het meisje stapte naar buiten, en de eerste sneeuw was gevallen. Natuurlijk was het witter en kouder dan wat ze ooit eerder had gevoeld, en natuurlijk smolt het veel sneller en met veel grotere druppels dan de sneeuw van daarvoor.

Toen de zomer kwam, was de zon warmer en de bloemen geuriger en de jonge kalfjes sprongen veel grotere gaten in de lucht, wanneer ze in een uitgelaten bui hun eerste stapjes namen.

Ik loop op de weg, ik ben niet onderweg naar grootmoeder met een mandje aan mijn arm, ik ben niet bang voor de boze wolf, ik heb niet een stukje van mijn teen en mijn hiel eraf gehakt om de glazen schoen te kunnen passen, ik heb geen stukje van het vergiftigd appeltje gegeten en ik ben niet in een diepe slaap gevallen zodat het lijkt alsof ik dood ben terwijl ik nog leef.

Ik loop op de weg, ik zie een aangereden duif, veren over de weg.
Ik bel ergens aan, we moeten iets doen voor de duif zeg ik, vraag
ik, doe ik. We moeten iets doen, zeg ik terwijl de man zijn deur
dichtsmijt, ik hak het hoofd van de stervende duif eraf, ik wil die
niet zien lijden, ik ben geen slecht mens.